

Pasakų šalis – direktorių Lietuva

<http://lrytas.lt/?id=11869535291186506553&view=4>

Rimvydas Valatka

Premjeras žaidė smiginį su prezidentu. Dėl Kainų ir energetikos kontrolės komisijos narių V.Landsbergis su šachmatų meistro atsainumu melancholiškai šachavo nejudrų partijos karalių A.Kubilių. Dėl tolesnės (ne)paramos G.Kirkilo Vyriausybei.

Bet jeigu būsimosioms kartoms reikėtų ką nors svarbaus pasakyti apie praėjusią savaitę, tai būtų ne tai ir net ne žinia, kad jau 40 proc. lietuvių mieliau leidžia pinigus, o ne taupo, kaip kariaudamos su vasarine informacijos sausra išsijuosusios skelbė visos televizijos.

Ne karščiausia, bet Lietuvos esmę vienu sakiniu atskleidžianti kukli žinia: vos tik Vyriausybė leido didinti mokslininkų algas, institutų direktorių algos padidėjo du, tris, o kai kur beveik ir keturis kartus.

Vieną mėnesį Energetikos instituto direktorius gavo 4,7 tūkst. litų, o kitą – jau 18,86 tūkst. litų.

Kiti buvo kuklesni, bet taip pat savęs nenuskriaudė.

Puslaidininkų fizikos instituto vadovas atsispyrė nuo 6831 lito žymos ir nutūpė į 14 145 litų, Biotechnologijos instituto vadovas – nuo 5294 iki 13 800 litų lygį (apie priedus už akademikų vardus čia nekalbama).

Kuo ne pasaka? Lydekai paliepus, man panorėjus.

Matyt, taip politinėje praktikoje atrodo politikos teorijos šūkis „Nusipelnėme gyventi geriau!“.

Bet pasakų šalis – tik direktorių Lietuva. Mokslininkų Lietuva kaip buvo, taip ir liko priklausoma nuo projektų komercinės sėkmės ir direktorių valios. Su vidutine 1578-2125 litų alga – priklausomai nuo to, ar valdžia dievina, ar niekina tavąją mokslo sritį.

Direktorių algos augo kaip ant mielių, o kai kurie institutai siuntinėjo SOS raštus Švietimo ir mokslo ministerijai: „Gelbėkite, pristigome pinigų darbuotojų algoms didinti“. Su direktorių parašais.

Toks gražus lietuviškas mokslinis paradoksas.

Ar ne tą patį galima pasakyti apie universitetų rektorius, beveik visų viešųjų įstaigų direktorius ir apie sveikatos įstaigų vadovus?

Tarp vadovų ir gydytojų bei dėstytojų algų – praraja. Studentams šimet net pritrūko pinigų stipendijoms. Alytuje gydytojai piketavo, kad jiems būtų išmokėti tie keli valdžios numesti procentai prie algos.

Bet ar kada nors pristigo pinigų rektorių ir gydymo įstaigų direktorių algoms didinti?

Iš biudžeto išlaikomose įstaigose profesionalus mokslininkas, dėstytojas, gydytojas vis dar tebėra apskritas nulis, o direktorius – Dievas ir valdovas viename asmenyje.

„Aukštojo mokslo būklė pavojinga nacionaliniams interesams“, – teigė Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto dėstytojas P.Subačius.

Tą patį galima pasakyti ir apie sveikatos apsaugą bei mokslo tyrimus. Duok, kiek nori, o vienintelis į šias pelkes įmerktų šimtų milijonų regimas rezultatas – kosminiu greičiu augantys direktorių atlyginimai.

Kukli informacija apie apsidovanojusius institutų direktorius – mūsų valstybės alfa ir omega. Ir mūsų visuomenės portretas be retušo.

Paveiklo centre – su skeptru rankoje sėdintis išdidus direktorius. Kažkur kampe apačioje – visi kiti verslo ir profesionalo duonos vengiantys lietuviai.

Trokštantys gyventi geriau, bet nieko daugiau kaip 20 proc. priedas prie algos taip niekada ir nepatirsiantys. Pavydūs, pikti ant direktorių ir tuo pat metu – slapta trokštantys tapti tais pačiais direktoriais.

Nesutinkate? Bet ar kas nors protestavo prieš pasakiškas gydymo įstaigų, rektorių ar institutų direktorių algas? O kaip ką tik siutome, kai Seimo nariai pasididino sau algas 500 litų – tik kokiais niekingais 7 procentais.

Ar pyksite, ar ne, bet vargšai tie Seimo nariai, kai pagalvoji. Ką ten Seimo nariai, jeigu net labiausiai skriaudžiamo Lietuvių kalbos instituto direktorė ir ta su 9269 litų alga lenkia premjerą ir Seimo pirmininką.

Tiktai dėl žmogiško smalsumo: įdomu, ar bent vienas kitas direktorių Lietuvos atstovas susimąsto, kokią apyvartą reikia pasiekti verslininkui, kad jis galėtų sau išsimokėti tokias sumas?

Tūkstančiai nedidelių miestų ir miestelių verslininkų, ariančių septynias dienas per savaitę, tokių uždarbių nė sapne nesapnavo.

O čia, prašom, pusę devynių atėjai, penktą – laisvas.

Nei tau auganti Kinijos galia ar verslo rizika rūpi, nei nemigą varanti, infarktus ir insultus sukelianti bankroto šmėkla gąsdina.

Rimti moksliniai tyrimai, kaip rodo praktika, taip pat šios direktorių Lietuvos dalies nejaudina. Vienintelis rūpestis – kaip protingesnių pavaduotojų atsikratyti, kad iš šiltos kėdės neišverstų.

Keletas komentarų:

26. Šiaip

09:47 08-13 IP: 78.62.69.111

Keletas aspektų: " Kodėl nekilo mokslininkų pasipiktinimas, kad direktorių atlyginimai kyla" ? Jie gi paprasčiausiai nežinojo. Geriausiu atveju buvo šnekama apie tarnybinių koeficientų pakėlimą, tačiau jokių būsu ne apie priedus. Jei mokslo įstaigose ir yra pofsajungos, kurios turėti ginti mokslininkų interesus, jos arba kišeninės, arba neįgalios. Kai kam nustatyta maksimali atlyginimo ir priedų suma - teisėta. Ji gauta pagal Švietimo ir mokslo ministerijos parengtą tvarką. Negi ministerijoje net nepabandė panaudoti keletą aritmetikos veiksnių siekiant įvertinti kokios sumos gali gautis? Dėl atlyginimų šuolių - nėra absoliuti teisybė. Paieškojus giliau - šį bei tą papildomo rasime. Kartais (ir šiame straipsnyje) lyginami batai ir ratai. Tokiu atveju tinkamo rezultato negausim. Ar tik mokslininkų emigracija nėra atsakas į mokslo sferoje esančią nelygybę? O marazmas ne tik institutuose, universitetuose, įvairiose VŠĮ, bet ir pačiose ministerijose.

39. aaa

10:44 08-13 IP: 212.59.30.110

gal pasidomekit prieš rasydami, kaip skaičiuojamos tos algos, nes matau isradinejat dviracius cia visi. butent tos algos ir mokamos nuo paciu pasidarytu pinigų (nuo uzdirbtu milijonu ir ES laimetu projektu). todėl ir algos (ar priedai) gaunasi nevienodi. o kas del vaziovimo i uk indu plauk, kai kazkas cia siule, tai patikekit, juos jau senai kviecia uzsenis atvaziuot, ir kaip bebutu kam abidna, ne indu plaut kviecia, o uzimti auksciausius postus universitetuose ir kt. mokslo istaigose. dziaukites kad jie dar lt dirba.

41. Antanas

11:12 08-13 IP: 84.15.112.22

Straipsnio autorius labai taikliai aprašo mokslinio tyrimo institutų direktorių ir kitų valdininkų atlyginimų rojų, bet tai rodo, kad Lietuvoje nėra veikiančios valstybės tarnautojų (dabar vadinamų valdininkų) ir kitų biudžetinių institucijų darbuotojų vieningos ir aiškos darbo apmokėjimo sistemos. Švietimo ir mokslo ministerijos pastangomis padarė direktorių atlyginimų rojų, nepriklausantį nuo instituto darbuotojų atlyginimų bei direktorių atliekamo darbo kiekio ir kokybės. Esant tokiai situacijai institutų direktoriai tų didelių atlyginimų neuždirba, o juos tiesiog gauna. Visuose buvusiuose Mokslų Akademijos pavaldume mokslinio tyrimo institutuose reikalinga reforma, keista, bet Švietimo ir mokslo ministerija jos nepradeda. Humanitarinius mokslus turi pilnai finansuoti valstybė. Problema daug sudėtingesnė su tiksliaisiais mokslais - baigiasi "pirk-parduok" laikai Lietuvos versle. Taigi daliai verslininkų reikės persiorientuoti į gamybos sferą, čia reikalai labai blogi, Vyriausybė turėtų turėti bent vidutinės trukmės ūkio ir mokslo vystymo

programą (vystymo kryptis) ir skatinti jos įgyvendinimą. Konkurencingų gaminių sukūrimui ir jų gamybai reikalingi mokslo pasiekimai tose srityse, deja mokslinio tyrimo institutų veikla dabar susiveda į mokslinių straipsnių rašymą. Lietuvos mokslo pasiekimų įdiegimas praktikoje yra labai menkas (beveik nulinis), būtina keisti mokslinių darbų finansavimo sistemą, konkursų būdu finansuoti konkrečius mokslinio tyrimo darbus ir jų įdiegimą. Būtina neskirti finansavimo vien už atspausdintus mokslinius straipsnius jeigu jie nepanaudoti praktikoje. Reikia pristabdyti, taip vadinamus, fundamentinius tyrimus, kurių labai abejotinas taikymas praktikoje, dauguma jų tarnauja tik mokslinio burbulo pūtimui. Sovietiniais laikais Mokslų Akademija atliko ministerijos vaidmenį. Dabar dauguma buvusių Mokslų Akademijos institutų yra nepavaldūs jai. Neaišku kokius mokslinio tyrimo darbus atlieka pati Mokslų Akademija, panašu, kad tai yra mokslininkų kavos klubas finansuojamas valstybės

44. elkas to aaa

11:19 08-13 IP: 78.56.103.58

Turbūt pats esi ir direktoriu tarpo? Kad taip aršiai juos gini. Jie gi nukvake, nusene, nieko neveikiantys! Vietoj to, kad moketu didesnius atlyginimus savo darbuotojams, kurie ir uždirda tuos pinigus, zeriai sau i kisene. Kazin ar koks nusenes instituto rektorius istrauktu kvadratine sakni is 144 be kalkuliatoriaus pagalbos? Jau nekalbant apie algoritmus. Teisingai R.Valatka raso, kad Lietuva direktoriu krastas. Ju niekaip nepavyksta iskrapstyti is savo kedziu, nes jau yra susidares klanas. Tas pats medicinoje, svietimo sistemoje ir kitur.

65. Kybartietis

13:29 08-13 IP: 65.95.42.127

Tik Lietuvoje valdžia sukūrė visokių UAB' ū kuriems direktorius paskiria arba ministrai arba Vyriausybė, o po to tie direktoriai patys sau pasiskiria algas kokias tik jie nori. Tai tikras Durnių Laivas. Jeigu Vyriausybė tokios " tvarkos" nekeičia, gaunasi įtarimas kad tas dideles algas dalinasi su partiniais šulais.

70. tauta turizinti savodidvyrius

13:41 08-13 IP: 78.60.71.214

Taigi prasom: Letuvių kalbos instituto direktorė Jolanta Zabarskaitė - alga 9269 Lt

71. to 66

13:43 08-13 IP: 86.132.255.106

Pritariu, jusu pastebejimas labai realistinis, nes! Lietuva shvogeriu krastas ir p.Valatka turetu neužsimirsti ir nedrumsti vandens, nes jis vistiek nusistoves, o pokyciu jokiu nebus! p.Valatka nesuvokia, kad tie kas galejo itakoti kazka, jau senai plauna indus, kuria mena, stato namus, apskaiciuoja finansus, kuria moksla svetur ir t.t Likusiems tik i nauda tai, o snekos ir eskalavimas del emigrantu, tai tik noras sukurti dar viena pasipelnymo institucija per kuria galima bus semtis patirties :) Zodziu p.Valatka nesupranta politines kulturos ir tikslu, jam ne pakeliui su Lietuva :) PS. Zinoma as sarkastiskai pasiepiu tam tikra bendruomene, kuri yra mazumoje, bet turi sukaupusi valdzia ir itaka savo rankose. p. Valatkai dekoju uz straipsni, nes visiems, tai sukosi ant liezuvio galo, bet kam tu zmogelis pasakysi tai, gal nebent uosvei :)

84. [mu](#)

15:36 08-13 IP: 217.117.29.253

Absoliučiai teisingas straipsnis. Išėitis viena- tų , taip vadinamų institutų , privatizacija. Visai rimtai. Šimtai skaitytojų priekaištauja gydytojams už prastas paslaugas. Gydytojai aimanuoja , kad mažas atlyginimas. Ar jis gali būti kitoks?

88. xy

16:13 08-13 IP: 78.60.90.177

Valatka naivus - nuo eilinių mokslininkų direktorių algos nepriklauso. O apskritai vienintelė išėitis yra bendradarbiavimas su užsienio kolegomis - tada bent nesijauti esąs baudžiauninkas.

92. profesoriai

16:30 08-13 IP: 71.201.67.17

„...Vienintelis rūpestis – kaip protingesnių pavaduotojų atsikratyti, kad iš šiltos kėdės neišverstų.“ Labai taikli pabaiga. Buvau tuose sluoksniuose - maciau, net profesoriai stengiasi atsikratyti protingiausiu doktorantu ir apsistatyti paslaugiai pusprotukais, kad nebutu rizikos, jog juos pakeis. Taip ir eina mokslas i prieki...